

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 354/06-56

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť spoločnosti K., a. s., S., zastúpenej advokátom JUDr. J. B., Advokátska kancelária, N., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti K., a. s., na zákonného sudcu zaručené čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 p o r u š e n é n e b o l o .

2. Právo spoločnosti K., a. s., na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 p o r u š e n é b o l o .

3. Spoločnosti K., a. s., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 693 Sk (slovom osemtisícšesťstodeväťdesiattri slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť jej na účet advokáta JUDr. J. B., Advokátska kancelária, N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti spoločnosti K., a. s., n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2006 doručená sťažnosť spoločnosti K., a. s., S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zo 16. novembra 2005 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 344/2005.

Od 28. júla 2006 došlo podľa výpisu z obchodného registra k zmene obchodného mena sťažovateľky na „K., a. s.“.

Po prijatí sťažnosti uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 354/06-31 z 10. novembra 2006 na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 18. decembra 2006 predsedu najvyššieho súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril a aby oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci. Na základe opätovnej výzvy na vyjadrenie z 20. marca 2007 doručil predseda najvyššieho súdu 23. apríla 2007 ústavnému súdu svoje vyjadrenie, ku ktorému pripojil spis konkurzného súdu sp. zn. 28 K 226/2002 a zberný spis najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 344/2005.

K námietke sťažovateľky týkajúcej sa porušenia základného práva na zákonného sudcu predseda najvyššieho súdu uviedol, že dlžník - spoločnosť C., s. r. o. (ďalej len

„dlžník“), podal odvolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „konkurzný súd“) č. k. 28 K 226/2002-208 zo 14. júla 2002 v čase, keď bol spis na najvyššom súde na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Odvolanie bolo podané priamo najvyššiemu súdu, a nie konkurznému súdu ako súdu prvého stupňa [§ 204 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“)]. Dlžník zároveň konkurznému súdu doručil v rovnaký deň oznámenie, že podal odvolanie a ako prílohu toto odvolanie pripojil.

Podľa predsedu najvyššieho súdu z takéhoto postupu vyplynuli určité problémy s administratívnym spracovaním spisu, najmä so žurnalizáciou písomností, ktoré v rovnakom časovom období boli doručené konkurznému súdu a najvyššiemu súdu ako súdu odvolaciemu. *„Pri štandardnom postupe odvolanie predkladá odvolaciemu súdu súd prvého stupňa s predkladacou správou spolu so spisom po vykonaní úkonov, ktorých urobenie mu ukladá O. s. p. V čase keď došlo odvolanie na NS SR však tu bol spis na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní a tak bol aj v evidencii vedený. Podateľňa a zrejme aj súdna kancelária preto bez toho, aby odvolanie zaevidovali ako novú odvolaciu vec, podanie založili do spisu. Najčastejší postup predsedov senátov v takom prípade je taký, že zväzi podľa okolností prípadu, aká má byť časová následnosť pri rozhodovaní o odvolaní a dovolaní. Ak dospeje k názoru, že treba najprv rozhodnúť o dovolaní, tak po rozhodnutí o ňom predloží spis kancelárii s pokynom, že ju treba zaevidovať ako novú odvolaciu vec (predložiť ju elektronickej podateľni na výber senátu a pridelenie spisovej značky pre odvolacie konanie) a potom ju predložiť na rozhodnutie príslušnému odvolaciemu senátu.“*

Konkurzný súd 28. septembra 2005 zaslal odvolanie Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, pretože predpokladal, že predmetný súdny spis sa tam nachádza. Odvolanie však bolo vrátené konkurznému súdu 24. októbra 2005 spolu s oznámením, že súdny spis už bol predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní. Konkurzný súd preto následne odoslal odvolanie spolu s predkladacou správou najvyššiemu súdu. Odvolanie bolo doručené 31. októbra 2005. *„Podateľňa elektronicke náhodným výberom vec pridělila odvolaciemu senátu a pridělila spisu spisovú značku 2 Obo 344/05,*

ktorú vyznačila na predkladacej správe. Hoci v dôsledku uvedených skutočností radenie časti spisu nie je celkom prehľadné, k žiadnej manipulácii so spisom ani s odvolaním nedošlo. Odvolanie, ktoré bolo doručené na odvolací súd i odvolanie, ktoré bolo podané na súd prvého stupňa sú v spise založené a zo spisu je zrejmé kedy a kam boli podané. V tejto súvislosti sa žiada poznamenať, že o odvolacom a dovolacom konaní sa nevedú samostatné spisy ale v oboch opravných konaniach sa pokračuje v pôvodnom spise súdu prvého stupňa, ktorému sa len prideli pre odvolacie a dovolacie konanie spisová značka. Odvolanie podané priamo na odvolací súd nebolo zaradené do spisu NS SR sp. zn. 2 Obo 344/05 ale do spisu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 28 K 226/02, o ktorom sa v tom čase na NS SR viedlo dovolacie konanie, pre ktoré mal spis pridelenú spisovú značku 6 Mobdo 5/2005 a ktorému sa neskôr pre odvolacie konanie pridelená spisová značka 2 Obo 344/05. Po celú dobu to však bol ten istý spis a odvolanie v ňom stále bolo, i keď spisová značka pre odvolacie konanie mu bola pridelená až keď odvolanie predložil s predkladacou správou súd prvého stupňa.

Vec pre odvolacie konanie bola pridelená elektronicky náhodne vybranému senátu 31. októbra 2005, rovnako ako by to bolo keby sa pridelovala 26. októbra 2005. O pridelení veci je záznam v počítači elektronickej podateľne, vec je zapísaná v príslušnom registri vedenom spisovou kanceláriou ručnou i elektronicou formou. Potvrdenie pre účastníka konania sa vydáva účastníkom konania len pri podaní, na základe ktorého začína konanie, čo v podmienkach najvyššieho súdu Slovenskej republiky je len pri podaní, na základe ktorého začne konanie v prvom stupni. “

V súvislosti s námietkou sťažovateľky smerujúcou k nevyhotoveniu zápisnice z pojednávania senátu najvyššieho súdu „2 Obo“ predseda najvyššieho súdu uviedol: „O odvolaní, ktorým bolo napadnuté uznesenie, ako v tomto prípade, rozhoduje odvolací súd uznesením bez nariadenia pojednávania. O prejednaní sa nevyhotovuje zápisnica. Vyhotovuje sa len zápisnica o hlasovaní, ktorá nie je súčasťou spisu, ale je v zalepenej obálke v zbernom spise 2 Obo 344/05.“

K otázke zaujatosti predsedu senátu „2 Obo“ predseda najvyššieho súdu nezaujal stanovisko. Zdôraznil však, že „námietku zaujatosti JUDr. Š. vzniesol sťažovateľ podaním, ktoré súdu došlo 18. novembra 2005. Odvolací senát však o odvolaní rozhodol

16. novembra 2005. Z uvedeného dôvodu ani senát prejednávajúci námietku o nej vecne nerozhodoval a konanie o námietke ako bezpredmetné zastavil“.

Predseda najvyššieho súdu tak zastáva názor, že základné právo sťažovateľky na zákonného sudcu v posudzovanom prípade porušené nebolo.

Predseda najvyššieho súdu nepovažoval za vhodné vyjadrovať sa k vecnej správnosti, uviedol však, že *„i keby rozhodnutie nebolo v uvedenom smere správne, (...) sťažovateľovi tým nevznikla trvalá ujma. Rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci a návrh na vyhlásenie konkurzu možno podať znovu“.*

V závere svojho vyjadrenia predseda najvyššieho súdu navrhol *„sťažnosť zamietnuť“*, pričom netrval na konaní ústneho pojednávania.

Uznesenie o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie zaslal ústavný súd aj právnemu zástupcovi sťažovateľky spolu s výzvou na vyjadrenie, či trvá na prerokovaní veci na ústnom pojednávaní, a zaslal mu aj vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu k podanej sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľky v oznámení doručenom ústavnému súdu 3. apríla 2008 uviedol, že na ústnom pojednávaní v predmetnej veci netrvá, a k vyjadreniu predsedu najvyššieho súdu stanovisko nezaujal.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

1. K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že k porušeniu základného práva na zákonného sudcu došlo z viacerých dôvodov, a to predovšetkým tým, že najvyšší súd nepridelil spisovú značku odvolaniu dlžníka smerujúcemu proti uzneseniu konkurzného súdu sp. zn. 28 K 226/02 zo 14. júla 2004. Toto odvolanie bolo ako prvé doručené priamo najvyššiemu súdu ako súdu odvolaciemu 26. septembra 2005, ale najvyšší súd spisovú značku pridelil tomu istému odvolaniu dlžníka až vtedy, keď mu bolo 31. októbra 2005 postúpené konkurzným súdom na odvolacie konanie spolu s predkladacou správou. Z toho sťažovateľka usudzuje, že v danom prípade došlo k manipulácii pri pridelovaní veci zákonnému sudcovi.

Porušenie základného práva na zákonného sudcu vidí sťažovateľka aj v tom, že zo spisu napadnutého konania najvyššieho súdu nie je podľa nej možné zistiť, že odvolanie dlžníka bolo na prerokovanie a rozhodnutie pridelené senátu „2 Obo“ v súlade s predpísanými technickými a programovými prostriedkami. Zo spisu tiež podľa sťažovateľky nie je možné zistiť, či v predmetnej veci rozhodol skutočne senát alebo iba jeho predseda, a to z dôvodu, že v spise sa nenachádza zápisnica z neverejného zasadnutia senátu „2 Obo“, takže nebolo možné zistiť zloženie senátu a ani to, či jeho členovia nemohli byť vo veci zaujatí.

V súvislosti s posúdením otázky pridelovania spisovej značky podaniam adresovaným najvyššiemu súdu v poradí, v akom mu boli doručené, podľa názoru

ústavného súdu treba zohľadniť špecifickosť postavenia najvyššieho súdu v sústave všeobecných súdov ako súdu, ktorý rozhoduje predovšetkým o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam všeobecných súdov nižšieho stupňa. Okrem toho, podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) je najvyšší súd príslušný rozhodovať kompetenčné konflikty medzi súdmi a orgánmi verejnej správy, ďalej rozhoduje v otázkach o odňatí a prikázaní veci inému ako príslušnému súdu a napokon iba v prípadoch výslovne upravených zákonom rozhoduje ako súd prvého stupňa (napr. v správnom súdnictve podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku).

Spôsob vedenia registrov a pridelovania spisových značiek v registroch najvyššieho súdu v súčasnosti upravuje a aj v rozhodnom čase (september – október 2005) upravoval Kancelársky poriadok najvyššieho súdu sp. zn. Spr 118/02 účinný od 1. januára 2002 dosiaľ (ďalej len „kancelársky poriadok najvyššieho súdu“), ktorý bol vydaný v súlade s Rokovacím poriadkom najvyššieho súdu č. Pls 1/93 z 11. mája 1993 prijatým na základe v tom čase účinného zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (v súčasnej dobe je tento zákon nahradený zákonom o súdoch).

Podľa § 10 ods. 1 kancelárskeho poriadku najvyššieho súdu *„každé podanie, v ktorom sa dáva podnet na začatie konania (úvodné podanie), zapíše sa do príslušného registra. Podanie sa do registra zapíše podľa jeho prevzatia podateľňou tak, že prvým zapísaným podaním bude to, ktoré podľa hodiny a minúty prišlo ako prvé a postupne podľa času prevzatia podateľňou všetky ostatné podania. (...)“*.

Podľa § 12 ods. 3 kancelárskeho poriadku najvyššieho súdu *„spisovú značku, ktorú vec dostala na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ako súde odvolacom, treba vyznačiť v predkladacej správe“*.

V posudzovanom prípade mal najvyšší súd postavenie odvolacieho súdu, a nie súdu prvého stupňa, ktorý by rozhodoval o „úvodnom podaní“ na začatie konania v zmysle uvedeného § 10 ods. 1 kancelárskeho poriadku najvyššieho súdu. Inými slovami, v danom prípade najvyšší súd ako súd odvolací konal a rozhodoval o odvolaní dlžníka

proti rozhodnutiu prvostupňového konkurzného súdu, pričom podľa § 204 ods. 1 OSP účinného v rozhodnom čase bolo potrebné odvolanie podať na súde, proti rozhodnutiu ktorého smerovalo, a ten ho následne mal predložiť spolu so spisom a predkladacou správou súdu odvolaciemu. Zo súdnej praxe vyplýva, že aj v prípade, ak odvolateľ zašle odvolanie priamo odvolaciemu súdu, tento ho bez vybavenia postúpi späť súdu prvostupňovému, a to jednak z dôvodu, že odvolací súd nedisponuje spisovým materiálom prvostupňového súdu, preskúmanie ktorého je pre rozhodovanie o odvolaní nevyhnutné, ako aj z dôvodu, že pred predložením veci odvolaciemu súdu Občiansky súdny poriadok upravuje procesné úkony pred predložením veci odvolaciemu súdu, vykonanie ktorých je v kompetencii súdu prvého stupňa.

Podľa názoru ústavného súdu aj napriek tomu, že vďaka súhre okolností sa v čase doručenia odvolania dlžníka priamo najvyššiemu súdu na tomto súde nachádzal aj spis konkurzného súdu z dôvodu konania o mimoriadnom dovolaní, bolo použitie a dodržanie uvedených procesných postupov pri predkladaní odvolania prvostupňovým súdom súdu odvolaciemu podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku odôvodnené aj v posudzovanom prípade.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v súlade s citovaným § 12 ods. 3 kancelárskeho poriadku najvyššieho súdu a rešpektujúc procesné postupy upravené v Občianskom súdnom poriadku pri predkladaní odvolania, pridelil spisovú značku až odvolaniu dlžníka, ktoré mu bolo postúpené spolu s predkladacou správou konkurzným súdom, a to spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti o manipulácii pri pridelovaní zákonného sudcu.

Podľa názoru ústavného súdu sa v súvislosti s namietaným porušením základného práva na zákonného sudcu javí ako neopodstatnená aj námietka sťažovateľky, že z predmetného spisu najvyššieho súdu nemožno zistiť, že odvolanie dlžníka bolo na prerokovanie a rozhodnutie pridelené senátu „2 Obo“ v súlade s predpísanými technickými a programovými prostriedkami.

Vzhľadom na to, že rozhodným obdobím na posúdenie danej veci je 31. október 2005, keď bolo najvyššiemu súdu postúpené konkurzným súdom odvolanie dlžníka s predkladacou správou, ústavný súd preskúmal predpisy upravujúce zavedenie a využívanie technických a programových prostriedkov zabezpečujúcich objektívne a ničím neovplyvniteľné pridelovanie vecí na prerokovanie a rozhodnutie jednotlivým senátom najvyššieho súdu v roku 2005.

Predseda najvyššieho súdu vydal 15. decembra 2004 pod sp. zn. Spr 295/2004 na základe v tom čase účinného § 27 ods. 1 a 3 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov rozvrh práce pre najvyšší súd na rok 2005 (ďalej len „rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2005“). Vo IV. časti, čl. II., bode 2 rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2005 sa uvádza: *„Zapisovanie vecí do registrov sa uskutočňuje v zmysle § 8 ods. 12 a § 10 ods. 1 Kancelárskeho poriadku Najvyššieho súdu SR pomocou výpočtovej techniky – elektronickej podateľne, podľa zásad uvedených v tomto rozvrhu. V prípade nemožnosti využitia technických a programových prostriedkov predpokladaných v ustanovení § 26 ods. 4 zák. č. 335/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, postupuje sa podľa ustanovení §§ 8-12 Kancelárskeho poriadku Najvyššieho súdu SR č. Spr 118/02 z júna 2002 v zmysle zásad uvedených v tomto rozvrhu, podľa poradia nápadu vecí.“*

V čase nápadu odvolania dlžníka najvyššiemu súdu 31. októbra 2005, ktoré bolo pridelené na prerokovanie a rozhodnutie senátu najvyššieho súdu „2 Obo“, bol už síce s účinnosťou od 1. apríla 2005 zákon č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov nahradený zákonom o súdoch, na ktorý sa sťažovateľka vo svojej argumentácii odvoláva, avšak ani rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2005 so svojimi zásadami pridelovania vecí jednotlivým senátom náhodným výberom bez možnosti ovplyvnenia (elektronickou podateľňou) nebol v rozpore so zásadami uvedenými v zákone o súdoch, pričom najvyšší súd tieto zásady v posudzovanom prípade dodržal a vec pridelil senátu „2 Obo“ náhodným výberom. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľky, že v prípade pridelenia vecí senátu „2 Obo“ najvyšší súd nevydal pre účastníkov potvrdenie o prevzatí a pridelení vecí v zmysle požiadavky § 51 ods. 9 zákona o súdoch, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade postupom najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu tohto ustanovenia zákona, pretože treba opätovne zohľadniť, že najvyšší súd v skúmanom prípade nekonal ako

súd prvého stupňa, t. j. nekonal o „úvodnom podaní“ na začatie konania, o prevzatí a pridelení ktorého sa navrhovateľovi vydáva spomínané potvrdenie, ale konal a rozhodoval ako súd odvolací. Odvolacie konanie je pokračovaním prvostupňového konania, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že v prípade vrátenia veci odvolacím súdom na opätovné prerokovanie a rozhodnutie súdu prvého stupňa, tento pokračuje v konaní pod pôvodnou spisovou značkou prvostupňového konania. V tejto súvislosti možno súhlasiť s vyjadrením predsedu najvyššieho súdu, že *„o odvolacom a dovolacom konaní sa nevedú samostatné spisy ale v oboch opravných konaniach sa pokračuje v pôvodnom spise súdu prvého stupňa, ktorému sa len prideli pre odvolacie a dovolacie konanie spisová značka“*.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že základné právo na zákonného sudcu bolo porušené aj tým, že nemala vedomosť o zložení senátu „2 Obo“, keďže v predmetnom spise najvyššieho súdu nie je zápisnica z prerokovania veci senátom „2 Obo“, a nadväzne na to sťažovateľka nemala podľa jej tvrdenia ani možnosť posúdiť, či niektorý člen senátu nie je vo veci zaujatý.

Ústavný súd nemohol v prospech sťažovateľky zohľadniť ani túto námietku, pretože rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2005 bol verejne prístupný na internetovej stránke najvyššieho súdu, pričom z neho bolo možné zistiť zloženie jednotlivých senátov najvyššieho súdu. Túto možnosť teda mala aj sťažovateľka. Zloženie senátov obchodného kolégia najvyššieho súdu bolo upravené v VII. časti rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2005, podľa ktorej v rozhodnom čase senát najvyššieho súdu „2 Obo“ konal a rozhodoval v zložení JUDr. J. Š. (predseda senátu), JUDr. I. I. a JUDr. A. P. (členky senátu).

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky v súvislosti s absenciou zápisnice z prerokovania veci vedenej pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 senátom „2 Obo“ 16. novembra 2005, ústavný súd podotýka, že v danom prípade najvyšší súd v súlade s v tom čase účinným ustanovením § 214 ods. 2 písm. c) OSP prerokoval vec bez nariadenia pojednávania, pretože odvolanie dlžníka smerovalo proti uzneseniu a v týchto prípadoch sa pojednávanie nenariaduje, pričom tento postup sťažovateľka ani nespochybňuje. Nadväzne na to, problematiku vyhotovenia zápisnice z pojednávania upravovalo v tom čase účinné ustanovenie § 40 ods. 1 OSP, ktoré výslovne vyžadovalo vyhotovenie zápisnice iba z verejného pojednávania, avšak

neukladalo povinnosť vyhotovovať zápisnicu aj z pojednávania neverejného, čo je podľa ústavného súdu požiadavka akceptovateľná vzhľadom na to, že v prípade požiadavky vyhotoviť zápisnicu aj z neverejného zasadnutia by táto v záujme zachovania neverejnosti prerokovania veci aj tak musela byť v zapečatenej obálke, a nebola by tak prístupná účastníkom konania pri nahliadnutí do spisového materiálu. Aj predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k tomu uviedol, že *„o odvolaní, ktorým bolo napadnuté uznesenie, ako v tomto prípade, rozhoduje odvolací súd uznesením bez nariadenia pojednávania. O prejednaní sa nevyhotovuje zápisnica. Vyhotovuje sa len zápisnica o hlasovaní, ktorá nie je súčasťou spisu, ale je v zalepenej obálke v zbernom spise 2 Obo 344/2005“*.

Poslednou námietkou, ktorú sťažovateľka uviedla na podporu svojho návrhu na vyslovenie porušenia základného práva na zákonného sudcu postupom a uznesením najvyššieho súdu v predmetnej veci, bolo tvrdenie o zaujatosti predsedu senátu „2 Obo“ vo veci. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka uviedla viacero dôvodov, ktoré podľa jej názoru vyvolávajú pochybnosti o nezaujatosti JUDr. Š. pri konaní a rozhodovaní vo veci.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu svojich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Z vyžiadaného súdneho spisu sp. zn. 28 K 226/2002 ústavný súd zistil, že v priebehu konania na najvyššom súde bola podaná námietka zaujatosti predsedu senátu „2 Obo“, ktorú možno považovať za účinný prostriedok nápravy na ochranu základného práva na zákonného sudcu, avšak za podmienky, že taká námietka je konajúcemu súdu adresovaná v súlade s procesnými ustanoveniami regulujúcimi jej podávanie (§ 15a OSP).

Faxové podanie, ktorým bola voči predsedovi senátu „2 Obo“ uplatnená námietka zaujatosti, bolo najvyššiemu súdu doručené 16. novembra 2005 o 17.47 h.

Podľa § 8 ods. 1 kancelárskeho poriadku najvyššieho súdu *„na prijímanie podaní adresovaných Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky po celý pracovný čas je určená podateľňa, ktorá je spoločná pre všetky úseky Najvyššieho súdu SR“*. Podľa zistenia

ústavného súdu pracovný čas podateľne na najvyššom súde je rovnomerne rozvrhnutý na každý pracovný deň v týždni v čase od 7.30 h do 15.30 h, pričom rovnako je rozvrhnutý aj pracovný čas ostatných zamestnancov najvyššieho súdu. Z uvedených zistení vyplýva, že faxové podanie zo 16. novembra 2005 obsahujúce námietku zaujatosti voči predsedovi senátu „2 Obo“ bolo najvyššiemu súdu doručené po dobe určenej na prijímanie podaní adresovaných najvyššiemu súdu, takže senátu „2 Obo“ sa toto podanie mohlo dostať na vedomie až nasledujúci deň - 17. novembra 2005, t. j. až po vyhlásení uznesenia napadnutého ústavnou sťažnosťou.

V čase vyhlásenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu teda nebola proti predsedovi senátu najvyššieho súdu „2 Obo“ uplatnená námietka zaujatosti, preto ju najvyšší súd pred svojím rozhodnutím ani nemohol zohľadniť.

Okrem toho, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že už uvedená námietka zaujatosti predsedu senátu „2 Obo“ bola podaná len F., B., ako navrhovateľom v 1. rade. Tento záver vyplýva z formálneho označenia námietky zaujatosti i z jej obsahu (č. l. 492 – 494). Sťažovateľka ako navrhovateľ v 2. rade právo namietať zaujatosť vo veci konajúceho sudcu nevyužila.

Ústavný súd konštatuje, že z princípu subsidiarity jeho kompetencie zakotvenej v čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v okolnostiach posudzovaného prípadu vyplýva, že ak sťažovateľka nevyužila námietku zaujatosti vo veci konajúceho sudcu v súlade s procesnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, potom ústavný súd nemôže preskúmavať, či rozhodnutie, ktoré taký sudca vydal, alebo postup predchádzajúci vydaniu takého rozhodnutia má za následok porušenie základného práva garantovaného čl. 48 ods. 1 ústavy.

Všetky uvedené dôvody boli základom na rozhodnutie ústavného súdu, že základné právo sťažovateľky na zákonného sudcu zaručené čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny postupom a uznesením najvyššieho súdu v predmetnej veci porušené nebolo (1. bod výroku tohto nálezu).

2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd napadnutým postupom a uznesením porušil aj jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že neskúmal prípustnosť odvolania dlžníka, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci pri podaní výkladu ustanovení § 48 ods. 1 a 2 OSP o doručovaní písomností právnickej osobe, z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu, ako aj z dôvodu, že uznesenie najvyššieho súdu je neodôvodnené a nezákonné, pretože najvyšší súd zrušil uznesenie konkurzného súdu aj napriek tomu, že neexistovali zákonné dôvody na jeho zrušenie podľa Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd už judikoval (napr. I. ÚS 269/05), že rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej (vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu) musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania podľa príslušných ustanovení

ústavy a medzinárodných dokumentov o ľudských právach a základných slobodách (v kontexte posudzovaného prípadu v súlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Aj keď sťažovateľka v súvislosti s právom na spravodlivé súdne konanie namietala iba porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu (na spravodlivé súdne konanie) s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. právo na spravodlivý proces sa nezaručuje iba čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale je implikované aj v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a to v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 71/97).

Podľa právneho názoru ústavného súdu (napr. I. ÚS 26/94, I. ÚS 23/06) obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na spravodlivý proces nezávisle od toho, či smeruje v neprospech účastníka alebo iného subjektu.

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05). A contrario, ak všeobecný súd koná v rozpore s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v súdnom konaní, môže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie.

Súčasťou základného práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo na to, aby opravný súd konal a rozhodol o podanom (riadnom alebo mimoriadnom) opravnom prostriedku v prípade, ak účastník konania splnil všetky zákonom požadované predpoklady na prípustnosť takeého opravného prostriedku, pričom ak nie sú splnené zákonom ustanovené podmienky prípustnosti opravného prostriedku, a napriek tomu sa opravný súd

týmto opravným prostriedkom vecne zaoberá, môže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie.

V posudzovanom prípade najvyšší súd napadnutým uznesením zo 16. novembra 2005 ako súd odvolací zrušil rozhodnutie prvostupňového konkurzného súdu vydané v konkurznom konaní, ktorým konkurzný súd zamietol návrh sťažovateľky na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka z dôvodu nedostatku majetku dlžníka a konanie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka zastavil.

Okruh osôb oprávnených podať odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu upravovalo v rozhodnom čase ustanovenie druhej vety § 13 ods. 6 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“). Podľa tohto ustanovenia proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vyhlásenie konkurzu sa mohol odvolať len navrhovateľ.

Uvedené ustanovenie bolo implementované do zákona o konkurze a vyrovnaní jeho novelou zákonom č. 238/2000 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. augusta 2000, pričom podľa § 70b tejto novely „konania začaté pred 1. augustom sa dokončia podľa doterajších predpisov, ak nie je ustanovené inak“. Na určenie, v akom znení má byť zákon o konkurze a vyrovnaní aplikovaný, bolo teda rozhodné, kedy bol podaný návrh na začatie konkurzného konania.

Z obsahu sťažnosti a z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že predmetné konanie sa začalo po 1. auguste 2000, takže sa na neho mal aplikovať zákon o konkurze a vyrovnaní v znení novely zákona č. 238/2000 Z. z.

Najvyšší súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 preskúmaval uznesenie konkurzného súdu zo 14. júla 2004, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku dlžníka, pričom odvolacie konanie bolo iniciované odvolaním dlžníka (ktorý nebol v prvostupňovom konaní navrhovateľom). Inými slovami, najvyšší súd napádaným uznesením zo 16. novembra 2005 meritórne rozhodol

o odvolaní, ktoré podľa v tom čase účinnej druhej vety § 13 ods. 6 zákona o konkurze a vyrovnaní podala neoprávnená osoba.

Ústavný súd tak dospel k záveru, že už len zistenie, že najvyšší súd neskúmal prípustnosť odvolania dlžníka, postačuje bez vyhodnotenia ďalších sťažovateľkou uvádzaných dôvodov zameraných na obsahovú stránku napadnutého uznesenia na konštatovanie, že sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru je dôvodná. Preto ústavný súd vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie (2. bod výroku tohto nálezu).

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd zároveň môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zo 16. novembra 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ústavný súd počas prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky zistil, že uznesenie najvyššieho súdu zo 16. novembra 2005 vydané v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 344/2005 už bolo z dôvodu rozporu s čl. 6 ods. 1 dohovoru zrušené iným nálezom ústavného súdu z 10. októbra 2007, ktorý bol vydaný v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 356/06. Tento nález nadobudol právoplatnosť 24. januára 2008. Vzhľadom na to ústavný súd nemohol vyhovieť návrhu sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a na vrátenie veci na ďalšie konanie najvyššiemu súdu.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

V súvislosti s návrhom sťažovateľky obsiahnutým v petite podanej sťažnosti na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia „v paušálnej sume 250.000,- Sk“ ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru (I. ÚS 104/03), podľa ktorej predmet konania pred ústavným súdom – ochrana ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyčísliteľný v peniazoch a je nezameniteľný s predmetom sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom.

Preto pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 je 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu predstavuje 150 Sk. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2006 je 2 730 Sk a hodnota režijného paušálu predstavuje 164 Sk. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu predstavuje 178 Sk.

S poukazom na výsledok konania priznal ústavný súd sťažovateľke nárok na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 (prevzatie a príprava zastúpenia, splnomocnenie bolo udelené 22. decembra 2005) v sume 2 651 Sk, za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2006 (podanie sťažnosti z 3. januára 2006) v sume 2 894 Sk a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 (vyjadrenie z 2. januára 2007) v sume 3 148 Sk. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 8 693 Sk tak, ako to je uvedené v 3. bode výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008